

Радован Бели Марковић

РЕЧ ПОВОДОМ „МЕШЕ” ИЛИ ЦРНА И БЕЛА ВРАНА ИЗ ДУШЕ

Одлични скупе поштовалаца дела Меше Селимовића,
даме и господо,

Узимајући удела у овој части, све у мени заповеда да се опоменем Мешиним лајтмотивским реченицама из романа *Дервиш и смрт*, а које, заправо, потичу из *Кур-ана часног*: Позивам за свједока мастионицу и перо и оно што се пером пише, / Позивам за свједока вријеме, почетак и свршетак свега — да је сваки човјек увијек на губитку. И да се опоменем, сада као и вазда, реченицама: „Одлучићу по страху, одлучићу по ужасу, и дићи ћу руке од себе сањаног. Бићу оно што морам: Ђубре”.

Грешни човек, драги моји и поштовани, још и може, понекад, сам са собом, да измени неколико љубазних речи, док не позна, у себи, Ахмеда Нурудина и његову муку као своју, а *Тврђаву* — као властите душе вечно причувиште, под тврдим крачунима и закључима, у којој сневесели се, кло-не и, на крају, иструли, све што би могло да процвата; икад и икако.

Док, још, мисли да је бели лабуд, човек и не слуги да окривљен је пре него што се родио; да убоги је роб и кад му се чини да је господар и

* Изговорено у Скупштини града Београда приликом уручења награде „Меша Селимовић” за 2000. годину, којом је овенчан роман *Лимунација у Ђелијама*. Занимљива је подударност, ако се реч „занимљиво” уопште може овде употребити, да је баш уочи свечаности уручења овог признања општинска власт у Лајковцу сменила са места управника тамошње библиотеке Радована Белог Марковића, без чијег имена ово колубарско месташце не би постојало на савременој српској књижевној картографији, а чије име припада реду најважнијих међу онима који данас пишу прозу на српском језику. (*Прим. уредничтва*)

краль; да, у њему, црни одбор непрестано заседа; да сам са собом је, као два народа, у вечној чегрсти; да приметно је, у себи, страшило које се, временом, осилило и стекло право да за све се пита; да ништа се не дешава изван, пре него што деси се унутар; да пелена му и први повој не бејаху ништа друго до ли комади мртвеног платна.

Многе су књиге склопиле познанства с читаоцима преко љубави и ватре која нас ослобађа грешне себичности. Књиге Меше Селимовића су ми, вактиле, помогле да, из своје душе, истерам црну и белу врану, али те вране нису, канда, далеко о томе однеле глас, него ми над главом круже и често се враћају у своја гнезда.

Књижевне су награде, у српском књижевству и међу српским литературама, вазда будиле надежду да такозвани живот не лучи само кара-боју, али и варљивој надежди треба, понекад, признати право да нас походи. Схватајући ово Високо признање као још једно искушење у мраку овога света, клањам се сени Меше Селимовића.

Нека ми Великан дозволи да, кад дође час, смерно му, *с главом на ћерси*, приступим и замолим за опроштај, због овог трена пуне таштине којој никада нисам пронашао добру дадиљу.

Дано у Београду, 23. априла 2000. године